

Raval Nou

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Nucli urbà de Sant Vicenç. Raval Nou. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Carrer de Canyelles a la fàbrica Balet, a l'altra banda de la via del tren de Renfe.

Coordenades:

Latitud: 41.65959
Longitud: 1.86544
UTM Est (X): 405539
UTM Nord (Y): 4612604

Classificació

Número de fitxa 08262-141
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Any 1870
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Presenta un estat d'abandonament en alguns habitatges
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 42508DG0152N
Fitxes associades:
[Fàbrica Balet](#)
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: ds., 28/08/2004 - 02:00

Descripció

El Raval Nou és un petit barri de Sant Vicenç de Castellet que queda tancat entre la via del tren de Renfe i la muntanya del ciment, i entre la casa Canyelles i la fàbrica Balet. Està format per un grup de cases entre les que destaquen dos edificis de pisos i una caseta que faria les funcions d'estació o baixador de mercaderies del ferrocarril. Els dos blocs de pisos conserven les característiques dels edificis d'habitatges obrers de l'època de la industrialització: edificis de pedra amb finestres i portes de maó, tres pisos d'habitatges en una estructura de planta rectangular allargada coberta amb teulada a doble vessant. Són edificis d'estructura senzilla i la seva funció era albergar els obrers que treballaven a la fàbrica que es trobava molt propera. A més hi ha dues cases més petites que tenen estructura de casa de pagès i que possiblement es construïssin a la mateixa època. Els pisos estan abandonats, mentre que les cases petites estan habitades. A més hi ha una petita caseta que controla el pas a nivell de la via i que possiblement fou la de la regulació d'aquest pas.

Història

La fàbrica Balet va ser la primera indústria que es va instal·lar a Sant Vicenç. La fàbrica va tenir dues etapes. La primera, 1828-1855, dedicada a la filatura i teixits de llana; la segona, a partir de 1855, es converteix en una fàbrica gran i es passa al sector cotoner vinculada a la burgesia manresana. L'any 1828, Joan Davant, sastre de Castellgalí, i els germans Francesc i Valentí Gibert de Terrassa, van edificar una fàbrica de teixits de llana. L'any 1845 fa societat amb Josep Feiner de Terrassa (SUADES, 1996). L'any 1855 s'hi formà una companyia per fabricar fils de llana formada per Anna Xatart, de Sant Martí de Provençals, i Maria Antònia Abadal, d'Avinyó. El 1858 s'amplia amb diferents socis, entre ells Manel Balet i s'introdueix la filatura de cotó. L'any 1858, el fill, Josep Balet, inicia un procés d'apropiació de l'empresa, culminant amb la compra de la fàbrica l'any 1867. Cap al 1870 s'amplia la fàbrica i s'incrementa l'energia hidràulica. L'any 1890, sobre una població de 1429 habitants, a la fàbrica Balet treballaven 557 persones, mostrant la importància que tenia la fàbrica en la economia del poble. El 1894 Josep Balet i Ballbé lloga la fàbrica a una empresa del seu nebot ("Manufacturas textiles Balet, Vendrell i cia.") que es dissol el 1920 per crear Manufacturas Textiles Balet Vendrell S.A., que compra la fàbrica, especialitzant-se en filatura i teixit de panes. En aquesta època generava 250 CV (NADAL, 1991). Era una fàbrica mixta que utilitzava la força hidràulica però també el vapor degut a l'estacionalitat del cabal del riu. El salt de la Balet es troba a prop de la fàbrica i té un canal curt, de poc més de 100 metres. Compartia el salt d'aigua concedit a Francisco Ginferrer, que l'emprava per regadiu amb una gran roda de calaixos vertical que feia pujar l'aigua a un aqüeducte que alimentava un sistema de canals. Balet disposava d'un canal que partia del salt de Ginferrer, aprofitant l'aigua que no movia la roda; això li permetia tenir un salt petit, de 2,51 m d'alçada amb el que movia dues turbines de 50 CV cada una, movent 600 fusos i 112 telers mecànics (VIRÓS, 2003). L'any 1869, Josep Balet va voler ampliar la capacitat productiva de la fàbrica, fet que va produir diferents expedients (AHDB, expedient d'aigües) en que demanava construir un canal paral·lel que li permès augmentar 1 m el salt i instal·lar una nova turbina aprofitant fins a 6.000 l/seg. Li portaven el cotó des del port de Barcelona, primer amb mules per camí Ral, i després amb el tren, tenint un camí propi a l'estació. Va patir una important inundació l'any 1907, tot i que la de 1971 va produir més estralls. L'any 1960, amb la crisi del sector tèxtil, deixà l'activitat i actualment hi ha instal·lades diferents empreses, restant abandonades algunes naus, la casa de l'amo i la casa de l'encarregat. La carretera que comunica la fàbrica amb el Raval Nou va ser construïda per Josep Balet cap el 1870.

Bibliografia

SUADES, J; i altres. (1986). "Sant Vicenç de Castellet" dins Ferrer i Alòs, Llorenç (coordinador). Història del Bages, col·lecció Història de les Comarques de Catalunya. Manresa, Parcir Edicions, 1986. VIRÓS, Ll. (2003). Sant Vicenç de Castellet, un cas d'industrialització hidràulica. VI Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya. Lleida.

